

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดองค์ความรู้ทางความคิดและสามารถแก้ปัญหาตลอดจนการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน องค์กรเอกชนและหน่วยงานของรัฐในการจัดการศึกษาทั้งวางแผนดำเนินการและรับผลประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2541 : 6) จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใน การที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถในการจัดการศึกษา ให้เป็นการศึกษาลดละเลิกชีวิตของประชาชน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นไปเพื่อคนทุกคนอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับกลุ่มต่าง ๆ และคนทุกคนในสังคมต้องมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาร่วมกัน แนวทางการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายไว้ตั้งแต่ปี 2538 โดยกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปใน 4 ด้าน คือ ปฏิรูปสถานศึกษา ปฏิรูปครู ปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนและปฏิรูประบบบริหารการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการมีแนวคิดยึดถือเป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1) ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School-Based Decision Making) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) ถือว่า การศึกษาเป็นเรื่องของสาธารณชน มิใช่เป็นเรื่องที่อยู่ในการรับผิดชอบของใครแต่ฝ่ายเดียวอีกต่อไป

3) การกระจายอำนาจ (Decentralization) ที่เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ อยู่ใกล้ชิดเด็ก ซึ่งได้แก่โรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา ครูและชุมชน เป็นความเชื่อที่ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการศึกษาหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก จะสามารถจัดการศึกษาให้กับเด็กได้ดีที่สุด ตอบสนองได้ตรง

ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชนได้ดีที่สุด อำนวยการตัดสินใจจึงควรอยู่ในระดับปฏิบัติ คือ สถานศึกษา

4) การกิจที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ต้องมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และภารกิจของผู้บริหาร ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนอย่างชัดเจน และภารกิจเหล่านี้ จะต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดอย่างแท้จริง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (มาตรา 43) และให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (มาตรา 81) จึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไทย ในหมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 9 ว่าด้วยเรื่อง การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา โดยให้ยึดหลัก 6 ประการ สรุปได้ดังนี้ (1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา (4) มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (5) การระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษา และ (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งหลักการดังกล่าวได้ครอบคลุมหมวดต่าง ๆ โดยเฉพาะหมวดที่ 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ที่เป็นการปฏิรูประบบและโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา กระจายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เกิดเอกภาพและมีคุณภาพในการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งปรากฏชัดในมาตรา 39 ที่ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา จะมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของตนเองมากขึ้นตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสถานศึกษาจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่เบ็ดเสร็จในตนเอง ตามแนวความคิดในการใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) หรือเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการโรงเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระ และมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุด เกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่อยู่

ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (Wohlstetter, 1955 อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2546 : 1-2) ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 40 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและ เลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

อย่างไรก็ตามเป้าหมายการบริหารจัดการสถานศึกษา มีตั้งสมมติฐานอยู่บนความ หลากหลายตามสภาพของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา คำนี้ถึง คุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เน้นความยืดหยุ่นและบริหารจัดการด้วยตนเองตามเงื่อนไขที่เหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการพัฒนาและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะคน เพื่อการ สอนและการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (Cheng, 1996 อ้างถึงใน ถวิล มาตรฐาน, 2545) ซึ่งสิ่งสำคัญ ในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาในแนวนี้ คือระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่ มีส่วนได้ส่วนเสีย รูปแบบสำคัญที่นิยมกันคือ การบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียน มีลักษณะที่ สำคัญ คือ (1) เป็นกระบวนการกำหนดจุดหมายของโรงเรียน มีการวางแผน การงบประมาณ การ นำไปปฏิบัติ และการประเมินผล (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคณะครู นักเรียน และชุมชนที่ เหมาะสม มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความ รับผิดชอบที่ชัดเจนและ (3) เน้นหน้าที่หลักของ โรงเรียน คือ การเรียนการสอน และการบริหารแผนงานที่สอดคล้องกับรูปแบบปกติของงานใน โรงเรียน (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542:64)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความตระหนักและให้ความสำคัญ แก่ชุมชน องค์กรท้องถิ่น ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษามากที่สุดนับแต่ครั้งที่เป็นการศึกษาประชาบาล ซึ่งเป็นการศึกษาของประชาชน ซึ่งครั้งนั้น มีกรรมการตำบลเป็นผู้จัดการศึกษาในโรงเรียน ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการศึกษาประจำสถานศึกษา พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2539 ตามลำดับ มีคณะกรรมการศึกษาประจำสถานศึกษาเป็นผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัด การศึกษาถึงปัจจุบัน เมื่อมีประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการศึกษา พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น การจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงนับวันแต่จะมาก และเพิ่มพูนขึ้นตามลำดับ หลังจากคณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าไปมีบทบาทหน้าที่ร่วมจัด การศึกษากับสถานศึกษามากขึ้นตามลำดับดังกล่าวแล้ว ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทาง

ดำเนินการและผลการดำเนินการในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียน ผลจากการศึกษาวิจัยสำคัญข้อหนึ่ง คือ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาในส่วนโครงสร้างเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดแต่ในการปฏิบัติของคณะกรรมการสถานศึกษายังเน้นด้านการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนมากกว่าการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 10)

ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่บริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของสถานศึกษาของตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะทำให้การศึกษามีคุณภาพตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 มุ่งหวังและส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย การบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ปัญหาการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
4. มีปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
4. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก
4. ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทุกด้านส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	132	คน
1.1.2 ครูผู้สอน	จำนวน	1,590	คน
1.1.3 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	132	คน
	รวม	1,854	คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	99	คน
1.2.2 ครูผู้สอน	จำนวน	320	คน
1.2.3 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	99	คน
	รวม	518	คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 7 ด้าน

1. อำนาจ
2. ความรู้และทักษะ
3. ข้อมูลข่าวสาร
4. การให้รางวัล
5. กลไกชี้แนะทิศทางการทำงาน
6. ภาวะผู้นำ
7. การจัดการทรัพยากร

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน มี 4 ด้าน

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง ปังจััยการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระ และคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมและตรงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ปังจััยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง องค์ประกอบที่มีผลในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 อำนาจ หมายถึง สถานศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการกระจายอำนาจอย่างกว้างขวางทั่วทั้งองค์การ และใช้คณะกรรมการเพื่อประสานความพยายามของสมาชิกทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

2.2 ความรู้และทักษะ หมายถึง กระบวนการที่ต้องดำเนินการไปพร้อมกัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในด้านวิชาชีพ และสร้างฐานความรู้ที่เกิดจากการร่วมมือซึ่งกันและกัน

2.3 ข้อมูลข่าวสารหมายถึงการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจำนวนมากและใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีกลไกหลายอย่างในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารกับสมาชิก เผยแพร่ข่าวสารอย่างรวดเร็ว

2.4 การให้รางวัล มีการตอบแทนการทำงานที่ได้ผลก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ทั้งในรูปแบบตัวเงินและไม่ใช่งเงิน

2.5 กลไกชี้นำทิศทางการทำงาน หมายถึงวิสัยทัศน์ โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ที่เป็นไปได้ และมีการระบุเป้าหมายการเติบโต กรอบของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรและการประเมินผลที่แน่ชัด

2.6 ภาวะผู้นำ หมายถึง ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม มักจะมีกลุ่มครูเข้ามามีส่วนร่วมผู้บริหารโรงเรียนต้องปรับบทบาทของตนเองไปสู่การเป็นผู้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

2.7 การจัดการทรัพยากร หมายถึง การแสวงหาทรัพยากรจากภายนอกหลาย ๆ แหล่ง เช่น เครือข่ายและภาคธุรกิจ

3. ชุมชน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ในส่วนที่เป็นผู้แทนครู และ

ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และ ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 ด้าน

4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

5. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

6. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง จำแนกตามจำนวนของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ขนาด ตามเกณฑ์ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ดังนี้

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

6.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน เกินกว่า 300 คน

7. ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือกเป็นประธานในคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูที่ได้รับมอบหมายให้รักษาการ

9. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

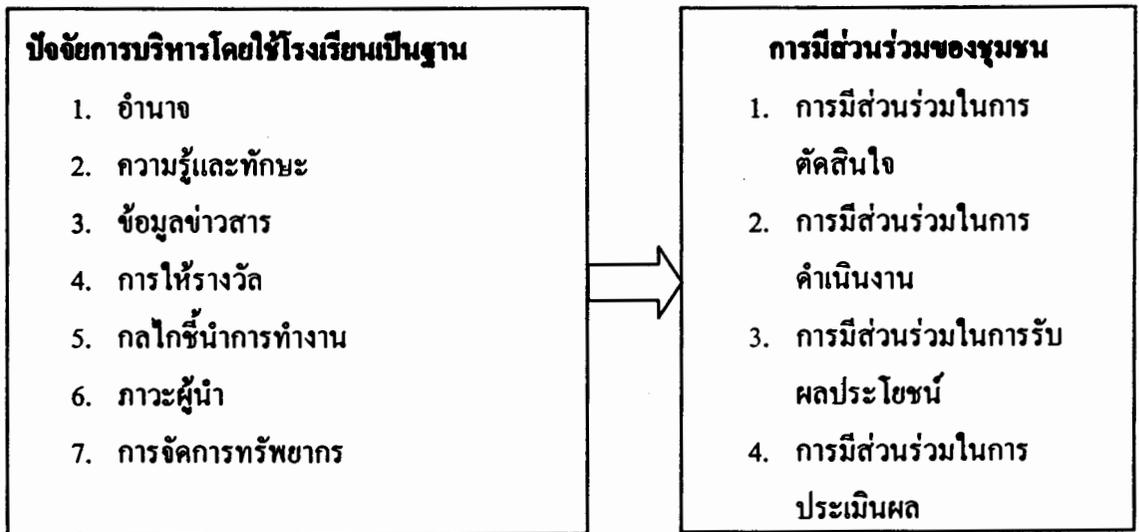
ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของวอล์สเตอร์ และคนอื่น ๆ (Wohlstetter and others, 1997 : 1-45 อ้างใน ประสิทธิ์ เขียวศรี, 2545 : 29) มาใช้เป็นกรอบในการวิจัย ซึ่งได้แก่ 1) อำนาจ 2) ความรู้และทักษะ 3) ข้อมูลข่าวสาร 4) การให้รางวัล 5) กลไกซึ่งนำการทำงาน 6) ภาวะผู้นำ 7) การจัดการทรัพยากร

สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน แนวคิดของ โทเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) ชาคิค และคนอื่นๆ (Shadid and other, 1982 : 356) มาใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๑
2. สถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงแนวทาง การดำเนินงานในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น